

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 15.11.2010
KOM(2010) 665 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET
om anvendelsen af bedriftsrådgivningsordningen i henhold til artikel 12 og 13 i Rådets
forordning (EF) nr. 73/2009

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
2.	EU-rammen for bedriftsrådgivningsordningen	4
2.1.	Lovramme	4
2.2.	Støtte til bedriftsrådgivningsordninger fra midler til landdistriktsudvikling i 2007-2013.....	4
3.	Medlemsstaternes gennemførelse af bedriftsrådgivningsordningen	5
3.1.	Status over medlemsstaternes bedriftsrådgivningsordninger	5
3.2.	Finansiering af bedriftsrådgivningsordningen	6
3.3.	Evaluerings af bedriftsrådgivningsordningen.....	6
4.	Forbedring af bedriftsrådgivningsordningen i fremtiden	7
4.1.	Præcisering af bedriftsrådgivningsordningen og bedriftsrådgivningstjenesterne	7
4.2.	Bedriftsrådgivningsordningens anvendelsesområde	7
4.3.	Præcisering af bedriftsrådgivernes rolle i forhold til andre aktører i forbindelse med krydsoverensstemmelse.....	8
4.4.	Fremme af bedriftsrådgivningsordningen	9
4.5.	Forvaltning af bedriftsrådgivningsordningen.....	11
5.	Konklusion	11

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om anvendelsen af bedriftsrådgivningsordningen i henhold til artikel 12 og 13 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009

1. INDLEDNING

Medlemsstaterne skal oprette en ordning for rådgivning af landbrugerne om areal- og bedriftsforvaltning, i det følgende benævnt "bedriftsrådgivningsordningen". Bedriftsrådgivningsordningen udgør en vigtig del af reformen af den fælles landbrugspolitik i 2003 og skulle indføres inden 2007¹. Formålet med bedriftsrådgivningsordningen er at hjælpe landbrugerne med at blive mere bevidste om forholdet mellem materialestrømme og driftsprocesser i relation til miljø, fødevarerikkerhed, dyresundhed og -velfærd. Den blev indført samtidig med krydsoverensstemmelsesordningen, hvorefter den fælles landbrugspolitik støtte kun betales fuldt ud, hvis landbrugerne opfylder visse krav vedrørende miljø, fødevarerikkerhed, dyresundhed og dyrevelfærd. Der er to foranstaltninger for landdistriktsudvikling, der skal hjælpe medlemsstaterne med at oprette bedriftsrådgivningstjenester og hjælpe landbrugerne med at anvende dem. Bedriftsrådgivningsordningen er i første række et redskab, der skal hjælpe landbrugerne med at opfylde disse krav og således undgå økonomiske sanktioner i forbindelse med krydsoverensstemmelse.

I henhold til artikel 12, stk. 4, i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 skal Kommissionen forelægge Rådet en rapport om anvendelsen af bedriftsrådgivningsordningen — om nødvendigt ledsaget af passende forslag. Det er formålet med denne rapport — at informere Europa-Parlamentet og Rådet om status for gennemførelsen af bedriftsrådgivningsordningen og foreslå mulige forbedringer. Den er i vidt omfang baseret på oplysninger fra medlemsstaterne som svar på et spørgeskema og på en evalueringsundersøgelse foretaget for Kommissionen². Bedriftsrådgivningsordningen blev også drøftet indgående med medlemsstaterne på fem workshopper vedrørende ordningen, som Kommissionen havde tilrettelagt i 2006-2010. Disse drøftelser omfattede indhold, strukturer, metoder og redskaber for nationale rådgivningstjenester.

Fristen for at oprette ordningen var den 1. januar 2007. Eftersom startperioden varede fra 2007 til 2009 og i betragtning af, hvor komplekse de ønskede oplysninger er, er det endnu ikke muligt at give en detaljeret analyse af kapaciteten af de nationale bedriftsrådgivningsordninger eller af de tjenester, de stiller til rådighed for landbrugerne. Formålet med denne rapport er derfor ikke at give en udtømmende oversigt, men at give input til en drøftelse i Rådet og Europa-Parlamentet i løbet af 2010-2011.

¹ Artikel 13-16 i Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003.

² http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/fas/index_en.htm.

2. EU-RAMMEN FOR BEDRIFTSRÅDGIVNINGSORDNINGEN

2.1. Lovramme

Hver medlemsstat er retligt forpligtet til at oprette en national bedriftsrådgivningsordning, som yder rådgivning til landbrugere. Bedriftsrådgivningsordningen skal mindst omfatte de lovbestemte forvaltningskrav og betingelserne for "god landbrugs- og miljømæssig stand" som omhandlet i artikel 4-6 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009. Rådgivningsområdet er imidlertid ikke begrænset til krydsoverensstemmelsesstandarde: Medlemsstaterne kan beslutte at medtage andre spørgsmål. Hver national bedriftsrådgivningsordning kan iværksættes af en eller flere udpegede myndigheder eller af private organer. Siden sundhedstjekket af den fælles landbrugspolitik i 2008 har hver medlemsstat selv kunnet beslutte (på grundlag af objektive kriterier), hvilke kategorier af landbrugere der skal have prioriteret adgang til bedriftsrådgivningsordningen, uden at der fastsættes yderligere kriterier på EU-plan.

Landbrugerne anvender bedriftsrådgivningsordningen frivilligt og er selv ansvarlige, hvis de følger den rådgivning, de modtager. I denne henseende påvirker bedriftsrådgivningsordningen på ingen måde deres forpligtelse til og ansvar for at overholde lovkravene. Det erkendes imidlertid i EU's lovramme, at landbrugere, der anmoder om rådgivning, formentlig har større kendskab til, hvordan lovkravene opfyldes. Når medlemsstaterne udvælger bedrifter til inspektion, kan de vælge at anse disse landbrugere for at udgøre en lavere risiko.

Det er hovedformålet med bedriftsrådgivningsordningen at gøre landbrugerne mere bevidste om lovkravene på EU-plan. Rådgivningen skal derfor være klart adskilt fra den kontrol, der foretages i forbindelse med krydsoverensstemmelse eller for at sikre overholdelse af sektorlovgivningen. I denne forbindelse skal medlemsstaterne sikre, at de ansvarlige for bedriftsrådgivningsordningen ikke videregiver personlige eller individuelle oplysninger og data, de bliver bekendt med under deres rådgivningsarbejde, til andre end den landbruger, der driver den pågældende bedrift. Den eneste undtagelse fra denne regel er, hvis de ansvarlige for ordningen konstaterer uregelmæssigheder eller overtrædelser, som ifølge EU-retten eller den nationale lovgivning er omfattet af en forpligtelse til at underrette en offentlig myndighed, særlig i tilfælde af strafferetlige overtrædelser.

2.2. Støtte til bedriftsrådgivningsordninger fra midler til landdistriktsudvikling i 2007-2013

Bedriftsrådgivningsordningen som fastsat i den første søjle af den fælles landbrugspolitik kan finansieres under den anden søjle gennem to foranstaltninger³.

For det første er der foranstaltningen i form af medfinansiering af landbrugernes anvendelse af bedriftsrådgivningstjenester. Formålet er her at hjælpe landbrugerne med at dække udgifterne ved deres brug af rådgivningstjenester for generelt at opnå bedre resultater på bedriften. Disse rådgivningstjenester skal mindst omfatte de lovbestemte forvaltningskrav, betingelserne for god landbrugs- og miljømæssig stand og standarderne for sikkerhed på arbejdspladsen baseret på EU-lovgivningen. Denne støtte er begrænset til 80 % af de støtteberettigede omkostninger pr. rådgivningstjeneste, op til et maksimumsbeløb på 1 500 EUR. Myndigheder og

³ Artikel 24 og 25 og betragtning 18 og 19 i Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005.

organer, der udvælges til at yde rådgivningstjenester, skal have tilstrækkelige ressourcer (herunder kvalificeret personale, administrativt og teknisk udstyr samt rådgivningsmæssig erfaring og pålidelighed) med hensyn til krydsoverensstemmelseskravene og standarderne for sikkerhed på arbejdspladsen. Kommissionen har udarbejdet retningslinjer for betingelserne for ydelse af støtte og prioritering af visse målgrupper samt vedrørende rådgivningshyppighed, brug af offentlige eller ikke-offentlige rådgivningsorganer og koordinering af og tilsyn med disse organer.

For det andet er der foranstaltningen i form af medfinansiering af oprettelsen af bedriftsrådgivningstjenester. For at hjælpe med til at dække omkostningerne ved oprettelsen af sådanne tjenester må medlemsstaterne yde støtte, der nedsættes gradvis over en periode på højst fem år.

3. MEDLEMSSTATERNES GENNEMFØRELSE AF BEDRIFTSRÅDGIVNINGSDORDNINGEN

Som forberedelse til denne rapport udsendte Kommissionen i januar 2009 et struktureret spørgeskema om organisationen og oprettelsen af bedriftsrådgivningsordninger i medlemsstaterne. Det indeholdt f.eks. spørgsmål om lovbestemmelser, de organer, der er ansvarlige for koordinering, certificering og kontrol, prioriterede grupper af landbrugere, geografisk organisation, antal og type af rådgivningsorganer, deres specialisering, antal landbrugere, man er nået ud til, de anvendte metoder, finansiering osv. Medlemsstaterne blev også stillet en række åbne spørgsmål vedrørende de problemer, de var stødt på, og deres forslag til den fremtidige ramme for bedriftsrådgivningsordningen. Med svarene på spørgeskemaet fremkom gennemførelsesdata for 2008. Disse data og den evalueringsundersøgelse af bedriftsrådgivningsordningen, der var bestilt af Kommissionen i 2009, kan opsummeres som følger.

3.1. Status over medlemsstaternes bedriftsrådgivningsordninger

I de fleste medlemsstater blev bedriftsrådgivningsordningen først fuldt operationel i 2008. Det forberedende arbejde til oprettelsen af bedriftsrådgivningsordningen (vedtagelse af lovgivning, offentliggørelse af udbud, udvælgelse af rådgivningsorganer osv.) blev udført i 2007. I omkring halvdelen af medlemsstaterne blev bedriftsrådgivningsordningen oprettet som en specifik tjeneste, der supplerede de eksisterende konsulenttjenester. I andre tilfælde var bedriftsrådgivningsordningen forbundet med de eksisterende konsulenttjenester.

Generelt (i 24 medlemsstater) står offentlige organer for at koordinere og føre tilsyn med bedriftsrådgivningsordningen. Rådgivningsorganerne udvælges på grundlag af udbud (14 medlemsstater) og ved at udpege private (5 medlemsstater) eller offentlige organer (5 medlemsstater). De fleste medlemsstater har fastsat tærsklen for rådgivernes minimumskvalifikationer på universitetsniveau (bachelor- eller kandidatgrad).

I 14 medlemsstater fokuserer bedriftsrådgivningsordningen nøje på krydsoverensstemmelse, mens rådgivningen i de øvrige lande omfatter bredere spørgsmål, f.eks. bedriftenes konkurrenceevne, landbrugsmetodernes miljøvirkninger og støtte til gennemførelsen af foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne (f.eks. forpligtelser til at drive miljøvenligt landbrug).

De to strategier, der hovedsagelig blev anvendt, var en-til-en-rådgivning på bedriften (alle medlemsstater undtagen Det Forenede Kongerige (England)) og diskussioner i små grupper på bedriften — sidstnævnte supplerede ofte førstnævnte. Edb-baserede

informationsværktøjer og tjeklister har bidraget til at stille rådgivning til rådighed i forskellige medlemsstater. I 22 medlemsstater var landbrugernes første kontakt med bedriftsrådgivningsordningen via telefonhjælpelinjer.

Der har ikke hidtil været meget prioritering af grupper af landbrugere, undtagen den oprindelige forpligtelse til at prioritere landbrugere, der modtager over 15 000 EUR i direkte betalinger. Nogle medlemsstater tilkendegav, at de havde problemer med at nå ud til de små bedrifter. I EU som helhed var antallet af landbrugere, der modtog rådgivning i forbindelse med bedriftsrådgivningsordningen, ret begrænset (ca. 5 % af de landbrugere, der modtog direkte betalinger, fik en-til-en-rådgivning i 2008). De, der hovedsagelig nød godt af bedriftsrådgivningsordningen, var store bedrifter, der allerede kendte de eksisterende rådgivningstjenester.

3.2. Finansiering af bedriftsrådgivningsordningen

Landbrugerne havde gratis adgang til en-til-en-rådgivning på bedriften (5 medlemsstater) eller afholdt en del af udgifterne til den pågældende rådgivning (mellem 20 % og 50 % af de fulde udgifter) eller dækkede disse udgifter fuldt ud (2 medlemsstater).

Foranstaltningen i form af støtte til landbrugernes anvendelse af rådgivningstjenester var planlagt i 20 medlemsstater og omfatter 1 123 000 landbrugere. Det samlede budget for 2007-2013 udgør 870,5 mio. EUR — 0,6 % af de samlede offentlige udgifter til udvikling af landdistrikterne — hvoraf 1,3 % blev anvendt i de to første år og omfattede 12 250 landbrugere.

Foranstaltningen i form af støtte til oprettelse af drifts-, vikar- og rådgivningstjenester var planlagt af 7 medlemsstater, og 4 medlemsstater (ES, MT, PT, IT) havde klart fokus på bedriftsrådgivningsordningen. Budgettet for 2007-2013 udgør 172,9 mio. EUR, dvs. 0,1 % af de samlede offentlige udgifter til udvikling af landdistrikterne, hvoraf 2 % blev anvendt i de to første år.

3.3. Evaluering af bedriftsrådgivningsordningen

I evalueringsrapporten vedrørende bedriftsrådgivningsordningen konkluderes det, at bedriftsrådgivningsordningen samlet set bidrog til at øge landbrugernes bevidsthed om forholdet mellem materialestrømme og driftsprocesser i relation til miljø, fødevarer sikkerhed og dyresundhed/-velfærd. En-til-en-rådgivning med anvendelse af tjeklister blev anset for at være særlig effektiv, da det er en meget individualiseret og struktureret måde at yde rådgivning på. I nogle medlemsstater var oprettelsen af bedriftsrådgivningsordningen en god lejlighed til at genoverveje og forbedre deres bredere rådgivnings- og vidensinformationssystemer i landbrugssektoren.

Bedriftsrådgivningsordningen hjalp landbrugerne med at opfylde krydsoverensstemmelseskrav, og dette var hovedmotivationen for landbrugerne for at bruge ordningen. Støtte fra bedriftsrådgivningsordningen øgede også landbrugernes kvalifikationer inden for økonomistyring (bogholderi) og forbedrede deres bogføring med hensyn til krydsoverensstemmelsesforpligtelser.

Samlet set var effektiviteten af bedriftsrådgivningsordningen imidlertid stadig begrænset, da kun få landbrugere gjorde brug af den tilbudte rådgivning. Evaluatorene ser muligheder for forbedringer, da bedriftsrådgivningsordningen er kommet i forbindelse med flere landbrugere (op til 20 % de landbrugere, der modtager direkte betalinger) i medlemsstater, som iværksatte ordningen fra og med 2005. I nogle tilfælde kan forfinansieringen af rådgivningen have afholdt nogle landbrugere fra at udnytte bedriftsrådgivningsordningen.

Evaluatorerne fandt, at det var en grundlæggende forudsætning for bedriftsrådgivningsordningen, at EU's landbrugere har adgang til rådgivningen på frivilligt basis, da det i sagens natur er frivilligt at følge rådgivningen — i modsætning til obligatoriske kontrol-/certificeringsordninger. Hidtil har bedriftsrådgivningsordningen kun bidraget lidt til at forbedre EU-landbrugernes opfattelse af den fælles landbrugspolitik. Landbrugerne opfattede ofte bedriftsrådgivningsordningen således, at den kun vedrørte krydsoverensstemmelse og den tilknyttede bedriftskontrol, og dette satte den i et negativt lys. Der var imidlertid tilfælde, hvor det i forbindelse med bedriftsrådgivningsordningen var lykkedes at opbygge et tillidsfuldt og effektivt forhold mellem landbrugerne og rådgiverne. Det anbefales i evalueringsrapporten, at det frivillige koncept og den generelle fleksibilitet i bedriftsrådgivningsordningens arkitektur fastholdes.

4. FORBEDRING AF BEDRIFTSRÅDGIVNINGSORDNINGEN I FREMTIDEN

På grundlag af erfaringerne fra disse tidlige år af gennemførelsen og evalueringsundersøgelsen forelægger Kommissionen følgende forslag til forbedringer. Disse forslag kan være i form af retningslinjer (anbefalinger) til medlemsstaterne eller kan nødvendiggøre en ændring af den eksisterende EU-lovgivning.

4.1. Præcisering af bedriftsrådgivningsordningen og bedriftsrådgivningstjenesterne

- (1) Udtrykkene "bedriftsrådgivningsordning" og "bedriftsrådgivningstjenester" bør præciseres. "Bedriftsrådgivningsordningen" omfatter den overordnede organisation og de forskellige offentlige og/eller private aktører, der leverer "bedriftsrådgivningstjenester" til en landbruger i en medlemsstat (artikel 12 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009). Eksistensen af en national bedriftsrådgivningsordning garanterer, at den enkelte landbruger kan søge og modtage rådgivning om mindst de grundlæggende krydsoverensstemmelseskrav inden for miljø, folkesundhed, dyre- og plantesundhed, dyrevelfærd og bevarelse af jorden i god landbrugs- og miljømæssig stand. Det er vigtigt at sondre så klart som muligt mellem rådgivning, som er produktet af en bedriftsrådgivningsordning, og den blotte tilvejebringelse af oplysninger til landbrugerne. I forbindelse med "bedriftsrådgivningstjenester" bør man vurdere landbrugerens specifikke situation og ikke blot give generelle oplysninger. Det er allerede obligatorisk at tilvejebringe oplysninger om krydsoverensstemmelseskrav i henhold til artikel 4, stk. 2, i forordning 73/2009.
- (2) Bedriftsrådgivningsordningen skal ikke kun hjælpe landbrugere, der modtager betalinger under den fælles landbrugspolitik, men alle landbrugere i Den Europæiske Union, herunder (f.eks.) specialiserede svineproducenter, der behøver rådgivning om nitratdirektivet.

4.2. Bedriftsrådgivningsordningens anvendelsesområde

- (3) Bedriftsrådgivningsordningen og dens formål bør mindst omfatte krydsoverensstemmelseskrav og andre forpligtelser, der skal overholdes af modtagerne, med hensyn til både første og anden søjle. Disse krav bør i tilstrækkeligt omfang være dækket af rådgivningen i forbindelse med bedriftsrådgivningsordningen. Bedriftsrådgivningsordningen bør først og fremmest hjælpe landbrugerne med at overholde reglerne.

- (4) De obligatoriske elementer, der skal indgå i bedriftsrådgivningsordningen, med hensyn til både første og anden søjle, bør omfatte minimumskravene til brug af gødningsstoffer og plantebeskyttelsesmidler. Disse krav indgår i krydsoverensstemmelsen for landbrugere, der modtager betalinger for miljøvenligt landbrug.
- (5) Via sit hovedfokus på krydsoverensstemmelseskrav dækker bedriftsrådgivningsordningen allerede mange former for praksis vedrørende klimaændringer — praksis, som reducerer landbrugets indvirkning på klimaet, og som hjælper bedrifterne til at tilpasse sig ændrede og mere varierende vejrforhold⁴. De nuværende normer for god landbrugs- og miljømæssig stand er afgørende for at bevare landbrugsjordens indhold af organisk kulstof og sikre en bæredygtig brug heraf. Det kan imidlertid måske være en god idé, hvis man inden for rammerne af bedriftsrådgivningsordningen medtager særlige tiltag mod klimaændringer, f.eks. screening af god praksis og gennemførelse af specifikke promoveringsaktiviteter på bedrifter, herunder tilvejebringelse af teknologirelateret rådgivning. En af metoderne til at sikre, at medlemsstaterne udvikler en sådan kapacitet, kunne være at medtage en specifik henvisning i en retsakt, som understreger dette behov. Rådgiverne kan yde en meget nyttig indsats med hensyn til at samle god praksis og udbrede landbrugernes kendskab hertil. Der kunne samles en liste over god praksis på EU-plan. Rådgiverne kunne være forpligtet til at gennemgå specifik uddannelse i at forstå og formidle væsentlig landbrugspraksis i forbindelse med klimaændringer.

4.3. Præcisering af bedriftsrådgivernes rolle i forhold til andre aktører i forbindelse med krydsoverensstemmelse

- (6) Medlemsstaterne bør mindes om den fornuftige sondring mellem kontrol (kontrol og inspektion) og rådgivning. Der skal være en klar adskillelse mellem rådgivning og kontrol. Under alle omstændigheder er landbrugeren ansvarlig for sine egne handlinger.
- (7) Det er vigtigt at fastholde den nuværende regel om, at individuelle data fra besøgte bedrifter under ingen omstændigheder bør videregives fra rådgivere til inspektører. Selv hvis dette blev gjort anonymt, ville det udgøre et brud på tavshedspligten. Det vil også ofte virke mod hensigten, hvis rådgiverne får kontroldata vedrørende individuelle landmænd, da det kan ødelægge den nødvendige tillid til rådgiveren. Erfaringerne viser, at medlemsstaterne ikke altid har forstået disse principper fuldt ud.
- (8) Det kunne være hensigtsmæssigt at give rådgiverne samlede data fra bedriftskontrollen, men det bør ikke gøres obligatorisk. Hvis rådgiveren anmoder herom for bedre at målrette rådgivningen, kan kontrolorganet

⁴

F.eks. normen for beskyttelse af permanente græsarealer, normen for veksel drift og efterafgrøder, normen for minimumsjorddække, reduceret jordbearbejdning under normen for minimumsarealforvaltning, normer for håndtering af afgrøderester, normer for bevarelse af jordens indhold af organiske stoffer og krav i henhold til nitratdirektivet vedrørende anvendelse og opbevaring af husdyrgødning. Alle disse krav sætter grænser for praksis, der indvirker på drivhusgasemissionerne på bedriftsniveau. De er omfattet af bedriftsrådgivningsordningen via prioriteringen af krydsoverensstemmelseskrav.

udlevere samlede data vedrørende f.eks. de typer af misligholdelse, der hyppigst blev konstateret.

- (9) Bedriftsrådgiverne bør ikke begrænse deres indsats til at hjælpe landbrugerne med at opfylde deres praktiske forpligtelser med hensyn til krydsoverensstemmelse, men bør også forklare formålene med disse forpligtelser og de bagvedliggende politikker, samt hvordan de bidrager til et bæredygtigt landbrug. En landbruger, som forstår baggrunden for specifikke forpligtelser, vil være mere tilbøjelig til at opfylde dem.
- (10) Der fremkommer nye rådgivningsemner, og en landbruger vil have brug for hjælp i forbindelse med en lang række spørgsmål — lige fra økonomiske anliggender til økologiske spørgsmål og naturbeskyttelse. Bedriftsrådgiverne vil ikke være i stand til at besvare alle spørgsmål, men bør være velinformerede og kunne optræde som "generalist" og om nødvendigt henvise landbrugerne til specialiserede rådgivere. Når en landbruger f.eks. skal (ny-)orientere sin produktion og ønsker rådgivning om landbrugsmarkederne, bør bedriftsrådgiveren være i stand til at sætte landbrugeren i forbindelse med tjenester, der har specialiseret sig i sådanne spørgsmål, eller henvise ham til kilder til relevant information, f.eks. produktionsdata. En lignende tilgang kunne anbefales med hensyn til økologisk landbrug. Landbrugerne kan f.eks. have behov for rådgivning om, hvordan man skifter til økologisk produktion, eller om markedsmuligheder og bedre landbrugspraksis (se også forslag 19). Koordineringsorganerne i forbindelse med bedriftsrådgivningsordningen bør spille en vigtig rolle med hensyn til at hjælpe rådgiverne til at indgå i netværk, f.eks. ved at stille kontaktoplysninger om specialiserede rådgivere til rådighed og angive, inden for hvilke områder de er specialiseret.

4.4. Fremme af bedriftsrådgivningsordningen

- (11) Anvendelsesområdet for foranstaltningen vedrørende anvendelse af bedriftsrådgivningstjenester som defineret i artikel 24 i forordning 1698/2005 bør præciseres. Det bør gøres klart, at en landbruger ikke er forpligtet til at tage imod rådgivning om hvert krydsoverensstemmelseskrav for at have ret til at modtage støtte til anvendelse af en bedriftsrådgivningstjeneste⁵. Dette skulle reducere den administrative byrde, der er forbundet med foranstaltningen for landbrugerne og myndighederne, og udgifterne for landbrugerne. Landbrugeren vil hurtigere kunne ansøge om godtgørelse af sin andel af rådgivningsudgifterne, da der ikke længere vil være nogen forpligtelse til at vente, indtil alle krydsoverensstemmelsesområder er dækket. Koordineringsorganerne og bedriftsrådgiverne bør imidlertid fortsat udvise den nødvendige opmærksomhed over for de forpligtelser, der er de centrale spørgsmål for bedriftsrådgivningsordningen, da de landbrugere, der anmoder om rådgivning, måske ikke altid erkender, at de behøver rådgivning specifikt om krydsoverensstemmelse.

⁵

Som led i forenklingsprocessen i 2009 var der diskussion om, hvorvidt rådgivning, der medfinansieres af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), skal være forpligtet til at omfatte alle krydsoverensstemmelsesområder og standarder for sikkerhed på arbejdspladsen, som fastsat i artikel 24 i Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005. Som led i tilpasningsprocessen i september 2010 har Kommissionen til hensigt at ændre Rådets forordning 1698/2005 for at gøre foranstaltningen mere fleksibel.

- (12) Samtidig bør den obligatoriske dækning af standarder for sikkerhed på arbejdspladsen i henhold til foranstaltningen under anden søjle vedrørende anvendelsen af bedriftsrådgivningsordningen være fleksibel og begrænset til de relevante elementer.
- (13) Hyppigheden af udnyttelsen af foranstaltningen vedrørende anvendelse af bedriftsrådgivningstjenester bør ikke fastsættes nærmere. Medlemsstaterne har hidtil planlagt rådgivning to-tre gange i forbindelse med landdistriktsudviklingen i perioden 2007-2013. Det bør gøres klart, at en landbruger kan anmode om flere tjenester, f.eks. mindst én gang om året. Fleksibiliteten med hensyn til at kunne anmode om rådgivning hyppigere vil sammen med fleksibiliteten med hensyn til det obligatoriske omfang af rådgivningen, der er anført i forslag (11), gøre foranstaltningen mere målrettet og attraktiv. Udgifterne til hver rådgivningstjeneste vil blive reduceret, da den vil være begrænset til at give målrettet rådgivning på et tidspunkt, hvor landbrugeren har et reelt behov.
- (14) Anvendelsesområdet for krydsoverensstemmelse er blevet udvidet siden 2003. Udgifterne er også steget, og forventningerne til, at rådgivningen i forbindelse med bedriftsrådgivningsordningen går videre end krydsoverensstemmelse, er højere end i 2003 i betragtning af nye udfordringer såsom klimaændringer, vandrelaterede emner, behovet for at bevare biodiversiteten osv.⁶. Medlemsstaterne anmoder EU om at øge budgettet til bedriftsrådgivning. Konsekvensen af forslag (11)-(13) skulle tage højde for denne øgede efterspørgsel: Landbrugerne vil kunne få målrettet rådgivning hyppigere, og om en bredere række emner, inden for maksimumsbeløbet på 1 5000 EUR i støtte til en bedriftsrådgivningstjeneste⁷.
- (15) Kommissionen ønsker at understrege, at bedriftsrådgivningsordningen også er vigtig for små landbrugere. Tjenesterne i forbindelse med bedriftsrådgivningsordningen når endnu ikke i tilstrækkeligt omfang ud til denne gruppe, selv om de små landbrugere er mindst lige så vigtige som andre med hensyn til deres behov for at opfylde deres forpligtelser og deres eventuelle manglede kendskab til disse forpligtelser. De her foreslåede foranstaltninger skal også løse dette spørgsmål, men medlemsstaterne bør være proaktive og overveje, hvordan indsatsen kan målrettes landbrugere, som endnu ikke erkender deres behov for rådgivning.
- (16) Medlemsstaterne bør gøre mere for at fremme bedriftsrådgivningsordningen, f.eks. ved at vedlægge en liste over rådgivningsorganer, når de fremsender ansøgningsskemaer til landbrugerne, eller ved at sørge for, at inspektørerne udleverer listen til landbrugeren, hvis der konstateres en overtrædelse.
- (17) For at gøre landbrugerne mere bevidste om bedriftsrådgivningsordningen bør artikel 4 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 omfatte en forpligtelse for medlemsstaterne til at udlevere listen over bedriftsrådgivere til landbrugerne.

⁶ En af de foranstaltninger, der er fastsat i hvidbogen fra 2009: "Tilpasning til klimaændringer" (KOM(2009) 147) er at "[u]ndersøge bedriftsrådgivningssystemets kapacitet til at udbygge uddannelse, viden og indførelse af ny teknologi, der fremmer tilpasning". Yderligere oplysninger findes i arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, ledsagedokument til hvidbog: "Tilpasning til klimaændringer: en udfordring for EU's landbrug og landdistrikter" (SEK(2009) 417).

⁷ Artikel 24 og bilag I i forordning (EF) nr. 1698/2005.

4.5. Forvaltning af bedriftsrådgivningsordningen

- (18) Kommissionen anbefaler kraftigt, at koordineringsorganerne i forbindelse med bedriftsrådgivningsordningen organiserer grundlæggende og regelmæssig efteruddannelse for hver rådgiver, i det mindste om alle krydsoverensstemmelsespørgsmål. En sådan uddannelse bør omfatte både landbrugernes faktiske forpligtelser og de bagvedliggende politikker. Der er navnlig behov for uddannelse med hensyn til nye foranstaltninger til f.eks. at tage fat på klimaændringer.
- (19) Medlemsstaterne bør skabe synergier mellem forskellige instrumenter, f.eks. rådgivning, uddannelse, information, konsulenttjenester og forskning, og i den forbindelse respektere de karakteristiske træk ved hvert instrument, men integrere dem på en sammenhængende måde. Desuden kan oplysninger fra rådgivere om den praktiske gennemførelse af krydsoverensstemmelseskravene være særlig nyttige for de myndigheder, der står for forvaltningen af bedriftsrådgivningsordningen og krydsoverensstemmelse. Det er derfor vigtigt, at aktørerne inden for krydsoverensstemmelse, f.eks. rådgivere, koordineringsorganer i forbindelse med bedriftsrådgivningsordningen og de myndigheder, der står for forvaltningen af krydsoverensstemmelse, deler deres viden om den praktiske gennemførelse af krydsoverensstemmelseskrav. De kunne f.eks. afholde regelmæssige informationsudvekslingsmøder, én eller to gange årligt.
- (20) For at sikre sammenhæng mellem søjlerne kunne gennemførelsesbestemmelsen under anden søjle vedrørende tilstrækkelige personalekvalifikationer for bedriftsrådgiverne udvides til reglerne under første søjle for bedriftsrådgivningsordningen⁸.
- (21) Medlemsstaterne mindes om, at selv om Kommissionen ikke ønsker at pålægge nogen yderligere administrativ byrde, finder den det væsentligt at evaluere og overvåge bedriftsrådgivningsordningen, navnlig på grundlag af drøftelserne om bedriftsrådgivningsordningens fremtid og bedriftsrådgivningsforanstaltningerne i den fælles landbrugspolitik efter 2013. En sådan evaluering bør ikke medføre en unødvendig udveksling af data om individuelle bedrifter eller en alt for stor administrativ byrde. Det er imidlertid af største betydning at sikre bedriftsrådgivningsordningens effektivitet ved at vurdere kvantiteten og kvaliteten af den ydede rådgivning (f.eks. nytten heraf og landbrugerens tilfredshed).

5. KONKLUSION

I lyset af evalueringen i denne rapport mener Kommissionen, at bedriftsrådgivningsordningen er et vigtigt værktøj til en vellykket gennemførelse af den fælles landbrugspolitik. Landbrugerne støttes i deres indsats for at overholde lovkravene på EU-plan vedrørende miljø, fødevarer sikkerhed og dyresundhed og -velfærd. Ved at bistå landbrugerne i forbindelse

⁸ I gennemførelsesbestemmelserne under anden søjle i henhold til artikel 15 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1974/2006 er det anført, at medfinansierede bedriftsrådgivningstjenester "*skal have tilstrækkelige ressourcer i form af kvalificeret personale*". Ifølge retningslinjerne for denne foranstaltning kan personalekvalifikationerne fastsættes på grundlag af et minimumsniveau for uddannelse eller certificering. Foranstaltningen under anden søjle vedrørende anvendelse af bedriftsrådgivningstjenester anvendes i 20 medlemsstater.

med disse "krydsoverensstemmelses"-krav bidrager bedriftsrådgivningsordningen til, at de undgår at miste betalinger under den fælles landbrugspolitik. En landbruger, der modtager rådgivning, vil formentlig lettere kunne forstå sine krydsoverensstemmelsesforpligtelser og derfor hurtigere overholde dem.

Rådgivningstjenester er absolut ikke noget nyt i mange medlemsstater, men de kan have foregået i spredt fægtning. Ved at forpligte hver medlemsstat til at have en bedriftsrådgivningsordning på plads har lovgiveren anlagt en mere strategisk, overordnet tilgang. Den indsats, der gøres i medlemsstaterne, viser den vigtige rolle, som ordningen og koordineringsorganerne i forbindelse med bedriftsrådgivningsordningen kan spille med hensyn til at hjælpe landbrugerne med at forstå og gennemføre EU-reglerne.

Startfasen har krævet en betydelig indsats, navnlig fra medlemsstater, hvor der kun fandtes få, hvis nogen, rådgivningstjenester tidligere. For andre medlemsstater har oprettelsen af en bedriftsrådgivningsordning mere været et spørgsmål om at koordinere eksisterende tjenester for at give landbrugerne et enkelt kontaktpunkt for rådgivning om praktiske spørgsmål.

Med de nye udfordringer, der er opstået, er forventningerne til rådgivningstjenesterne også steget siden 2003. Bedriftsrådgivningsordningen bør derfor proaktivt udvikle og omfatte spørgsmål, som går videre end lovkravene i forbindelse med krydsoverensstemmelse.

Kommissionen fremsætter derfor følgende anbefalinger til medlemsstaterne:

- Holde bedriftsrådgivningsordningens anvendelsesområde bredt, men lade den mindst omfatte de regler, der skal overholdes.
- Fremhæve bedriftsrådgiverens rolle som "generalist", der om nødvendigt henviser landbrugerne til specialiserede rådgivere.
- Anvende samlede data fra bedriftskontrollen for at bidrage til bedre at målrette rådgivningen og samtidig tage hensyn til den store betydning af, at fortroligheden af dataene fra rådgivningen respekteres. Bedriftsrådgiveren bør optræde som "generalist" og sammenknytte alle forskellige landbrugsaspekter på grundlag af en helhedsorienteret tilgang. Rådgiveren bør ikke kun forklare landbrugerne EU-kravene, men også formålene hermed og de bagvedliggende politikker.
- Fremme bedriftsrådgivningsordningen via specifikke foranstaltninger, f.eks. ved at udnytte relevante muligheder til at udlevere listen over rådgivere til landbrugerne og sørge for, at man også når ud til de små bedrifter.
- Forbedre forvaltningen af bedriftsrådgivningsordningen og sikre, at viden deles mellem aktørerne inden for krydsoverensstemmelse. Koordineringsorganerne i forbindelse med bedriftsrådgivningsordningen bør forstærke synergierne mellem forskellige instrumenter, f.eks. rådgivning, uddannelse, information, konsulenttjenester og forskning. Det er meget vigtigt at evaluere og overvåge bedriftsrådgivningsordningen.

Kommissionen finder endvidere, at følgende foranstaltninger er nødvendige:

- Præcisere udtrykkene "bedriftsrådgivningsordning" og "bedriftsrådgivningstjenester" med en klar sondring mellem rådgivning og den blotte tilvejebringelse af detaljerede oplysninger og sikre, at bedriftsrådgivningsordningen målrettes mod alle landbrugere i EU.
- Lade minimumskravene til brug af gødningsstoffer og plantebeskyttelsesmidler i henhold til national lovgivning indgå i det, bedriftsrådgivningsordningen mindst skal omfatte, og understrege behovet for særlige tiltag mod klimaændringer.

- Præcisere bedriftsrådgivernes rolle i forhold til andre aktører i forbindelse med krydsoverensstemmelse med en klar adskillelse mellem rådgivning og bedriftskontrol.
- Fremme bedriftsrådgivningsordningen ved at indføre fleksibilitet med hensyn til indholdet og hyppigheden af udnyttelsen af rådgivningsforanstaltningen og ved at forpligte medlemsstaterne til at udlevere listen over bedriftsrådgivere til landbrugerne.
- Forbedre forvaltningen af bedriftsrådgivningsordningen ved at kræve, at rådgiverne er velkvalificerede og uddannes regelmæssigt ved hjælp af uddannelseskurser, der organiseres af koordineringsorganerne i forbindelse til bedriftsrådgivningsordningen.

Disse foranstaltninger kan medføre lovgivningsændringer i pakken efter 2013.